

Zenetudományi Írások

Benkő András 75. születésnapjára

December 11-én, a Györkös-Mányi Albert Emlékházban, László Ferenc muzikológus nyitotta meg azt a baráti, közvetlen hangulatú ünnepséget, amelyen a Zenetudományi Írások újabb kötetét mutatta be. Az 1998-as évszámmal ellátott, Almási István, Angi István, Mircea Bejinaru, Benkő András, Benkő Judit, Jagamas János, Kacsóh Pongrác, Király Péter, László Ferenc, Papp Ágnes, Elena-Maria Șorban és Szenik Ilona írásait tartalmazó könyv az V. kötet ebből a sorozatból, és a 75. életévét betöltött Benkő András zenetörténeti köszönti. László Ferenc beszédében elmondta, hogy az élő zenetörténet előtti tisztelgés egyben cél is volt a kötet anyagi támogatásának elérésére. A Zenetudományi Írások megjelenését a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma támogatta. A László Ferenc által szerkesztett könyv a Kriterion Könyvkiadó és a MTA Zenetudományi Intézet kettős kiadásában jelent meg, ami lehetővé teszi a határon túli terjesztést is. László Ferenc néhány szóban bemutatta a kötet szerzőinek írásait, s a jelen levő szerzőket meleg szeretettel-köszöntötte a tanulmánygyűjtemény megszületéséért. A kötet előszavából idézek: „A legtöbb köszönettel természetesen magának Benkő Andrásnak tartozom. Legfőképpen azért, mert a Zenetudományi Írások szerkesztőjeként történelmünk egy fölöttébb szerencsétlen korszakában zenetudományos műhelyt sikerült életben tartania. Magam is társszerzőjük révén, alkalmatlan vagyok arra, hogy minősítsem a gondozásában megjelent kötetek tartalmát, de azt tanúsíthatom, hogy a Benkő András által szerkesztett kötetek számos dolgozat számára nemcsak ösztönző alkalmat, hanem egyszersmind az egyetlen közlési lehetőséget is jelentettek... Nem utolsósorban azt kell egykori zenetörténet-tanáromnak, kedves kartársunknak – a társszerzők és az olvasók szószólójaként is – megköszönnöm, hogy végül is az ő tudományos tekintélye és a személye iránti rokonszenv segített hozzá a sorozat újraindításához.” Demény Péter elmondta, hogy a kötet a megszűnő félben levő Kriterionnál került hozzá meg szerkesztésre, ezért egyfajta „hattyúdalának” tekinti.

Az ünnepelt Benkő András köszönő beszédében kihangsúlyozta, hogy amikor ő 1980-ban átvette a Zenetudományi Írások szerkesztését, azt egyfajta műhellyé alakította. „Tíz év után egy elfelejtett fonalat felvenni és kilincselni szponzorért, nem könnyű feladat, László Ferenc vállalta, hogy ezt a kötetet dédelgesse, szeresse, nélküle nem születhetett volna meg”.

A könyv bemutatója után hangzott el Béres Melinda és Ioana Galu hangversenye. A két fiatal hegedűművész a modern zene világából szólaltatott meg néhány, két hegedűre írt művet. Műsorukat a nálunk ritkán játszott Prokofjev: Szonáta két hegedűre (op. 56) nyitotta meg. A négytétéles duó modern hangzású lírikus Andante cantabile tételének előadásából a két művész a modern zene iránti szeretete sugárzott. Amíg az Allegro tétel energikus előadasmódja biztos technikai tudásukról tanúskodott, a Commodo quasi Allegro szép tónusú megszólaltatása még a nem zeneértők számára is közelvarázsolja, érthetővé teszi a modern zene „szép” hangzásait. A technikailag nehéz Allegro con brio tételben Prokofjev baletzenéjére emlékeztető bevezető után a két művész virtuóz rátermettségét csodálhattuk meg. Terényi Ede: Balassa-duó című művét Balassa Sándor zeneszerzőnek ajánlotta, akihez lelki kapcsolatot és akiről tanulmányt is jelentetett meg. Az énekszerű szóló indítás, a népi „keserves” hangulata, a tremolók által fokozott érzelmi telítettség, az ostinato motívumok ötvözése a dallamot hordozó szólammal, a kérdés-feleletek játékosága, a népi töredékek fel-felbukkanása, a népi táncos virtus magával ragadta a hallgató figyelmét. Bartók Béla 44 duója a kéthegeđűs irodalom legkedvesebb darabjait foglalja magába. Bartók meghagyta, hogy a 44 duóból bárki maga alakítson ki szvittet fzlése szerint. A Béres Melinda és Ioana Galu által kialakított szvit sorrendje: Párnás tánc, Máramarosi tánc, Bánkódás, Rutén kolomejka, Szól a duda, Katonanóta, Burleszk, Menetelő nóta I., II. Előadásukban érződött, hogy modernzene-kedvelőként Bartók az ideál. A nyáron vagy az ősszel szeretnék a 44 duót előadni és hangfelvételt készíteni belőlük. Ez nagymértékben függ attól, hogy Ioana Galu, aki egy portugáliai filharmóniához szerződött, mikor tér ismét haza. Béres Melindát – akit 1993-ban Vég Sándor-díjjal tüntettek ki – jobban vonzza a kamarazenélés, „mert jó dolog – mondta – együtt muzsikálni valakivel”, de azért a szóló fellépés gondolatával is kacérkodik. A két hegedűművész a kamarazenélés elkötelezett híveiként az Arioso vonósnegyesben is játszik. Előadásukat, akár duóban vagy kvartettben lépnek fel, a komolyság, a magas technikai tudás, a tökéletességre törekvés jellemzi, ezért ünnepi őket minden alkalommal oly nagy szeretettel és elismeréssel a közönség.